

Instytut Pamięci Narodowej - Katowice

<https://katowice.ipn.gov.pl/pl3/aktualnosci/248217,Wreczenie-medali-z-okazji-45-rocznicy-wprowadzenia-stanu-wojennego-Katowice-28-w.html>
29.09.2026, 01:49

Wręczenie medali z okazji 45. rocznicy wprowadzenia stanu wojennego - Katowice, 28 września 2026

28 września 2026 r. w Śląskim Centrum Wolności i Solidarności im. Dziewięciu Górników z „Wujka” w Katowicach odbyła się ceremonia wręczenia medali z okazji 45. rocznicy wprowadzenia stanu wojennego. Wyróżnieniami uhonorowano zasłużone osoby, stowarzyszenia i firmy. Współorganizatorem wydarzenia był Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Katowicach.

28.09.2026

[Nastę](#)
[pny](#)
[Powr](#)
[ót](#)

Uroczystość rozpoczęła się od złożenia kwiatów i zapalenia zniczy przy Krzyżu - Pomniku Dziewięciu Górników z „Wujka”. Uczestnicy oddali hołd górnikom, którzy zginęli wskutek brutalnej pacyfikacji kopalni w grudniu 1981 r.

Następnie w siedzibie Śląskiego Centrum Wolności i Solidarności przy ul. Wincentego Pola 38 odbyła się ceremonia wręczenia medali. W wydarzeniu uczestniczył wojewoda śląski Marek Wójcik.

Wyróżniono osoby związane z upamiętnianiem bohaterów i ofiar stanu wojennego, a także tych, którzy w latach 1981–1983 stawiali opór komunistycznemu bezprawiu. Medale otrzymały również instytucje, stowarzyszenia i firmy, które swoją działalnością przyczyniają się do budowania zbiorowej pamięci o tamtych wydarzeniach. Z inicjatywy Stowarzyszenia Porozumienie Katowickie 1980 i jego przewodniczącego Jana Cegielskiego na liście uhonorowanych znalazło się 40 osób i 10 instytucji.

Uroczystość uświetnił koncert piosenek patriotycznych wykonanych na gitarze przez Mirosława Kańtora, który sam doświadczył represji ze strony komunistycznego aparatu bezpieczeństwa.

Mirosław Kańtor został internowany 22 maja 1982 r. i osadzony w Ośrodku Odosobnienia w Zabrze-Zaborzu. Władze zarzucały mu podważanie w środowisku akademickim zasadności wprowadzenia stanu wojennego, prowadzenie dyskusji o przeciwstawieniu się istniejącemu porządkowi prawnemu oraz nawoływanie studentów do podjęcia piętnastominutowego strajku 13 maja 1982 r. Decyzję o internowaniu uchylono 24 lipca 1982 r.

Po zwolnieniu nadal pozostawał pod kontrolą Służby Bezpieczeństwa. Utrzymywał kontakty z byłymi działaczami Niezależnego Zrzeszenia Studentów, uczestniczył w duszpasterstwie akademickim, a podczas pracy w szkole próbował tworzyć pozalekcyjne koła zainteresowań. W 1984 i 1985 r. wzywano go na rozmowy ostrzegawcze, kontrolowano jego korespondencję oraz prowadzone przez niego lekcje w szkole podstawowej. Zarzucając mu „poglądy klerykalne”, z inicjatywy SB doprowadzono do jego zwolnienia z pracy w Studium Nauczycielskim. Zmieniono także szkołę podstawową, w której uczył, aby odizolować go od dotychczasowego środowiska.

Organizatorami wydarzenia byli: Stowarzyszenie Porozumienie Katowickie 1980, Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Katowicach, Śląskie Centrum Wolności i Solidarności im. Dziewięciu Górników z „Wujka”, NSZZ „Solidarność” Region Śląsko-Dąbrowski, Stowarzyszenie Pokolenie oraz ArcelorMittal.

Wręczenie medali z okazji 45. rocznicy wprowadzenia stanu wojennego. Fot.:

Wręczenie medali z okazji 45. rocznicy wprowadzenia stanu wojennego. Fot.:

IPN Krzysztof Łojko

Wręczenie medali z okazji 45. rocznicy wprowadzenia stanu wojennego. Fot.: IPN Krzysztof Łojko

IPN Krzysztof Łojko

Wręczenie medali z okazji 45. rocznicy wprowadzenia stanu wojennego. Fot.: IPN Krzysztof Łojko

Wręczenie medali z okazji 45. rocznicy wprowadzenia stanu wojennego. Fot.: IPN Krzysztof Łojko

Wręczenie medali z okazji 45. rocznicy wprowadzenia stanu wojennego. Fot.: IPN Krzysztof Łojko

Wręczenie medali z okazji 45. rocznicy wprowadzenia stanu wojennego. Fot.: IPN Krzysztof Łojko

Wręczenie medali z okazji 45. rocznicy wprowadzenia stanu wojennego. Fot.: IPN Krzysztof Łojko

Wręczenie medali z okazji 45. rocznicy wprowadzenia stanu wojennego. Fot.: IPN Krzysztof Łojko

Wręczenie medali z okazji 45. rocznicy wprowadzenia stanu wojennego. Fot.: IPN Krzysztof Łojko

Wręczenie medali z okazji 45. rocznicy wprowadzenia stanu wojennego. Fot.: IPN Krzysztof Łojko

Wręczenie medali z okazji 45. rocznicy wprowadzenia stanu wojennego. Fot.: IPN Krzysztof Łojko

Wręczenie medali z okazji 45. rocznicy wprowadzenia stanu wojennego. Fot.: IPN Krzysztof Łojko

Wręczenie medali z okazji 45. rocznicy wprowadzenia stanu wojennego. Fot.: IPN Krzysztof Łojko

Wręczenie medali z okazji 45. rocznicy wprowadzenia stanu wojennego. Fot.: IPN Krzysztof Łojko

Wręczenie medali z okazji 45. rocznicy wprowadzenia stanu wojennego. Fot.: IPN Krzysztof Łojko

Wręczenie medali z okazji 45. rocznicy wprowadzenia stanu wojennego. Fot.: IPN Krzysztof Łojko

Wręczenie medali z okazji 45. rocznicy wprowadzenia stanu wojennego. Fot.: IPN Krzysztof Łojko

Wręczenie medali z okazji 45. rocznicy wprowadzenia stanu wojennego. Fot.: IPN Krzysztof Łojko

Wręczenie medali z okazji 45. rocznicy wprowadzenia stanu wojennego. Fot.: IPN Krzysztof Łojko

Wręczenie medali z okazji 45. rocznicy wprowadzenia stanu wojennego. Fot.: IPN Krzysztof Łojko

Wręczenie medali z okazji 45. rocznicy wprowadzenia stanu wojennego. Fot.: IPN Krzysztof Łojko

Wręczenie medali z okazji 45. rocznicy wprowadzenia stanu wojennego. Fot.: IPN Krzysztof Łojko

Wręczenie medali z okazji 45. rocznicy wprowadzenia stanu wojennego. Fot.: IPN Krzysztof Łojko

Wręczenie medali z okazji 45. rocznicy wprowadzenia stanu wojennego. Fot.: IPN Krzysztof Łojko

Wręczenie medali z okazji 45. rocznicy wprowadzenia stanu wojennego. Fot.: IPN Krzysztof Łojko

Wręczenie medali z okazji 45. rocznicy wprowadzenia stanu wojennego. Fot.: IPN Krzysztof Łojko

Wręczenie medali z okazji 45. rocznicy wprowadzenia stanu wojennego. Fot.: IPN Krzysztof Łojko

Wręczenie medali z okazji 45. rocznicy wprowadzenia stanu wojennego. Fot.: IPN Krzysztof Łojko

Wręczenie medali z okazji 45. rocznicy wprowadzenia stanu wojennego. Fot.: IPN Krzysztof Łojko

Wręczenie medali z okazji 45. rocznicy wprowadzenia stanu wojennego. Fot.: IPN Krzysztof Łojko

Wręczenie medali z okazji 45. rocznicy wprowadzenia stanu wojennego. Fot.: IPN Krzysztof Łojko

Wręczenie medali z okazji 45. rocznicy
wprowadzenia stanu wojennego. Fot.:
IPN Krzysztof Łojko

Wprowadzenie stanu wojennego 13 grudnia 1981 r. było próbą przywrócenia przez komunistów monopolu władzy, naruszonego przez protesty społeczne z lata 1980 r. i powstanie „Solidarności”. Odpowiedzią na ograniczenie wolności obywatelskich i represje stały się strajki. Od 13 do 28 grudnia 1981 r. w województwie katowickim odnotowano 40 protestów w zakładach pracy, co stawiało region na drugim miejscu w kraju pod względem ich liczby. Aż 24 protesty odbyły się w kopalniach węgla kamiennego.

Opór podejmowano mimo internowania i aresztowania znacznej części kierownictwa śląsko-dąbrowskiej „Solidarności”. Według stanu na 1 stycznia 1982 r. w ośrodkach odosobnienia przebywało 1041 osób z województwa katowickiego. Rozbicie struktur związkowych uniemożliwiło skuteczną koordynację protestów, dlatego poszczególne zakłady musiały prowadzić je właściwie samodzielnie.

Strajkujący domagali się uwolnienia internowanych i zniesienia stanu wojennego. Władze odpowiedziały działaniami milicyjno-wojskowymi i brutalnymi pacyfikacjami. 15 grudnia w kopalni „Manifest Lipcowy” w Jastrzębiu-Zdroju pluton specjalny ZOMO użył ostrej amunicji, raniąc czterech górników. Dzień później podczas szturm na kopalnię „Wujek” od kul zginęło na miejscu sześciu górników, a trzech kolejnych zmarło wskutek odniesionych ran.

Mimo represji część załóg kontynuowała protesty, również pod ziemią. Strajk w Hucie „Katowice” zakończył się 23 grudnia, a dzień później na powierzchnię wyjechali górnicy kopalni „Ziemowit”. Najdłużej w kraju protestowała załoga kopalni „Piast”, która zakończyła strajk wieczorem 28 grudnia 1981 r.

Grudniowe protesty na Górnym Śląsku i w Zagłębiu Dąbrowskim były świadectwem solidarności z represjonowanymi oraz sprzeciwu wobec bezprawia komunistycznych władz.